

การศึกษารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3

นิติธร รุ่งเรือง

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (การบริหารการศึกษา)

พฤษภาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

อาจารย์ที่ปรึกษาและหัวหน้าภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา ได้พิจารณาการศึกษา
ค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “การศึกษารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียนประถมศึกษา”
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา (การบริหารการศึกษา) ของมหาวิทยาลัยรัตนนคร

.....
(ดร.วรินทร์ บุญยั้ง)
อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมกฤษ จำปาสุต)
หัวหน้าภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา
พฤษภาคม 2553

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาครั้งนี้ด้วยตนเองฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก ดร.วรินทร์ บุญยั้ง อาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการทุกท่าน ที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษาตลอดจน ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนการจัดทำการศึกษาครั้งนี้ด้วยตนเองสำเร็จสมบูรณ์ได้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.อนุชา กอนพ่วง อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรรถวุฒิ จารุสาธิต อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร และ นายประพัทธ์ อำนาคเพ็ญ ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ที่กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไข และตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า จนทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สมบูรณ์และมีคุณค่า

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและตอบแบบสอบถาม

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าในฉบับนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขออุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน

นิติธร รุ่งเรือง

ชื่อเรื่อง	การศึกษารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3
ผู้ศึกษาค้นคว้า	นิติธร รุ่งเรือง
ที่ปรึกษา	ดร.วรินทร์ บุญยั้ง
ประเภทสารนิพนธ์	การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2552
คำสำคัญ	การบริหารเชิงกลยุทธ์ โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาเลย เขต 3

บทคัดย่อ

การศึกษามีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนผู้รับผิดชอบด้านกลยุทธ์ในสถานศึกษา จำแนกตามตัวแปรตามใน 4 ด้าน คือ ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ด้านการกำหนดกลยุทธ์ ด้านการปฏิบัติตามกลยุทธ์ และด้านการควบคุมและการประเมินกลยุทธ์

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนผู้รับผิดชอบด้านกลยุทธ์ในโรงเรียน รวมทั้งหมด 164 คน โดยผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 82 คน และครูผู้สอน จำนวน 82 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อ รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนประถมศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนผู้รับผิดชอบด้านกลยุทธ์ในสถานศึกษา โดยจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่และระดับการศึกษา

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า

1. ความคิดเห็นต่อรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียนประถมศึกษา ของผู้บริหารและครูผู้สอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าทุกด้านความ

คิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังต่อไปนี้คือ ด้านการปฏิบัติตาม
กลยุทธ์ ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ และด้านการ
กำหนดกลยุทธ์

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ในภาพรวม
ไม่แตกต่างกันทางสถิติ

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษาใน
ภาพรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ความเป็นมาของปัญหา.....	1
	จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
	ความสำคัญของการวิจัย.....	4
	ขอบเขตของการวิจัย.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
	สมมุติฐานของการวิจัย.....	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
	ความหมายของการบริหารเชิงกลยุทธ์.....	7
	ความสำคัญของการบริหารเชิงกลยุทธ์.....	9
	หลักการบริหารเชิงกลยุทธ์.....	11
	กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์.....	12
	รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียน.....	18
	ข้อมูลทั่วไปสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3.....	38
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
3	วิธีดำเนินการวิจัย	48
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	48
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	49
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	54
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คั่นคว่า	55
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ต่อรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3	56
ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูผู้สอนจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ที่มีต่อรูปแบบการบริหาร เชิงกลยุทธ์ในโรงเรียนประถมศึกษา	77
ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูผู้สอนจำแนกตามระดับการศึกษาที่มีต่อรูปแบบการบริหาร เชิงกลยุทธ์ในโรงเรียนประถมศึกษา	86
5 บทสรุป.....	97
สรุปผลการวิจัย.....	97
อภิปรายผลการวิจัย.....	99
ข้อเสนอแนะ	102
บรรณานุกรม.....	104
ภาคผนวก.....	108
ประวัติผู้วิจัย	123

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของ นักวิชาการ	18
2	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 จำแนกตามอำเภอ	49
3	แสดงจำแนกผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่และ ระดับการศึกษา	55
4	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของ ผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ในภาพรวม	56
5	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ในด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เป็นรายชื่อ	57
6	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ในด้านการกำหนดกลยุทธ์ เป็นรายชื่อ	59
7	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ในด้านการปฏิบัติตามกลยุทธ์ เป็นรายชื่อ	60

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
8	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ในด้านการควบคุมและการประเมินกลยุทธ์ เป็นรายชื่อ.....	62
9	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ในภาพรวม	63
10	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ในด้าน การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เป็นรายชื่อ.....	64
11	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ในด้าน การกำหนดกลยุทธ์ เป็นรายชื่อ	66
12	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ในด้าน การปฏิบัติตามกลยุทธ์ เป็นรายชื่อ.....	67
13	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ในด้าน การควบคุมและการประเมินกลยุทธ์ เป็นรายชื่อ.....	69

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
14	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูผู้สอน ที่มีต่อรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ในภาพรวม.....	70
15	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูผู้สอน ที่มีต่อรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ในด้านการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม เป็นรายชื่อ.....	71
16	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูผู้สอน ที่มีต่อรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ในด้านการกำหนดกลยุทธ์ เป็นรายชื่อ.....	73
17	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูผู้สอน ที่มีต่อรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ในด้านการปฏิบัติตาม กลยุทธ์ เป็นรายชื่อ.....	74
18	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูผู้สอน ที่มีต่อรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ในด้านการควบคุมและ การประเมินกลยุทธ์ เป็นรายชื่อ	76
19	แสดงการเปรียบเทียบผู้บริหารและครูผู้สอนต่อรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่.....	77
20	แสดงการเปรียบเทียบผู้บริหารและครูผู้สอนต่อรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม	78

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
21	แสดงการเปรียบเทียบผู้บริหารและครูผู้สอนต่อรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ด้านการกำหนดกลยุทธ์.....	81
22	แสดงการเปรียบเทียบผู้บริหารและครูผู้สอนต่อรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ด้านการปฏิบัติตามกลยุทธ์.....	82
23	แสดงการเปรียบเทียบผู้บริหารและครูผู้สอนต่อรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์	84
24	แสดงการเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาเลย เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา.....	86
25	แสดงการเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาเลย เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม	87
26	แสดงการเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาเลย เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการกำหนดกลยุทธ์..	91
27	แสดงการเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาเลย เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการปฏิบัติ ตามกลยุทธ์	93

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

28	แสดงการเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาเลย เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการควบคุมและ ประเมินตามกลยุทธ์.....	95
----	---	----

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	47